

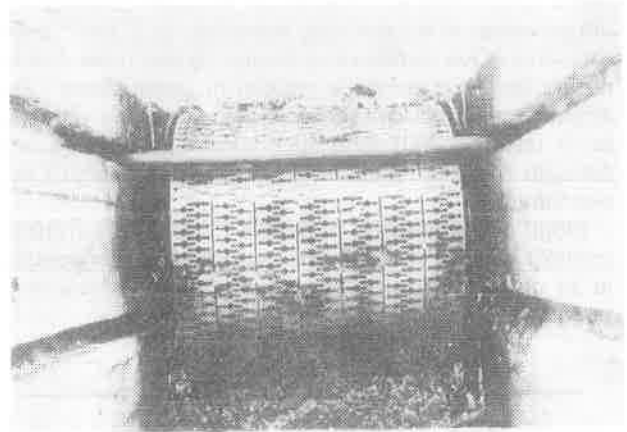
Naprave za samoprečišćavanje kod protoka vode

Regulacija protoka vode je jedna od najbitnijih faza kod uzgoja i deponije ribe. Naročito to važi kod objekata, gdje se riba nalazi u velikoj koncentraciji. Tako to dolazi u obzir u zimovnicima i kod uzgoja riba samo sa dodatnom hranom, kako se to dešava kod pastrva, jegulja, određenih morskih riba, a u novije doba i kod šarana. Za sprečavanje migracije ribe izvan objekata za privredni uzgoj, u praksi se upotrebljavaju različite mehaničke mreže. Kroz te protječe voda, koja nosi sobom i čestice različitih dimenzija. Te se naslažu sa površinske strane na mreže. Jakost protoka se s vremenom smanjuje ovisno o veličini rupa na mreži. Tako se navodnjavanje volumenski većih objekata vrši sporije. Radnici obično dignu mreže i tako se stvori slobodan ulaz za divlju ribu. U pogonima, gdje se vrši protok vode zbog nadoknade kiseonika, može se koncentracija tog plina sniziti ispod biološkog minimuma, pa dođe i do masovnog ugibanja riba.

Kod redovitog čišćenja plosnatih mreža igra veliku ulogu »faktor čovek«. Pored velike cijene radne snage, čovek i često zakaže. Slobodno mogu da kažem, svim ribarima veliki je problem regulacija protoka vode. Taj problem tehnološki još nije razrađen.

Prije kojih sedam godina pokušao sam ostvariti veštačku granicu migracije riba sa elektro branom. No, sve ono, što je pisalo u raznim publikacijama, u praksi se nije baš tako ponašalo. Konačni rezultat elektrozavese se je pokazao koliko-toliko dobrim pod uslovom, da je brzina protoka bila do 0,30 m/1 sek. Pa čak i kod te male brzine protoka migracija riba nije bila 100% onemogućena.

Tako sam se vratio na mehaničke mreže. Više od 10 godina poznata je u literaturi upotreba rotacionih mre-

ža. Energija za pokretanje mreže dobija se iz vode, koja ulazi ili odlazi iz pogona. U svom slobodnom vremenu izradio sam zajedno sa jednim mehaničarom takvu mrežu po opisu u literaturi. Preuzeli smo zadatak, da isпустimo vodu iz jednog ribnjaka, u kojem je na površini plivalo puno lišća i trave. Naprava mora raditi kao samoprečištač, to je bio glavni uslov.

Iz železnih cevi izradili smo četverouglasti, dosta ljaki okvir, koji je odgovarao dimenzijama žlebova u grljenjaku. Njega smo povezali sa osovinom, a oko nje, na određenoj distanci mrežu u obliku cilindra. Na konkavnoj strani mreže smo montirali lopatice. Voda, koja je izlazila iz ribnjaka, udarala je na lopatice i tako se je bubanj iz mreže vrtio u pravcu prema ribnjaku gledano sa vrha grljenjaka. Samoprečišćavanje je bilo odlično. Svu travu i lišće nosio je bubanj iz mreže u pravcu kretanja vode. Na površinskoj strani se je materijal naslagao na mrežu, koja je to pokretom nosila sa sobom i na donjoj strani je voda te čestice ispirala iz mreže. Taj sistem samoprečišćavajuće naprave kod protoka vode uspeo je u cjelini. Kod prenosa snage za pokretanje mreže može se koristiti različite kombinacije. Ako se lopate montiraju na osovinu i vrši prenos preko lanca ili zupčanika, može se bubanj okretati u obrnutom pravcu. Naravno da se može upotrebiti bubanj različitog promera. Isti sistem može se upotrebiti kod dotoka vode i kod odtoka.

Samoprečišćavajuća naprava igra veliku ulogu kod regulisanja vrste ribe u određenom objektu. Otvor rupa može biti, čak, manji od 1 mm. Pored svega je bitno i to, da se izbegne negativni dio »čovečjeg faktora«. Zbog toga preporučujem, da se radi na daljem tehničkom usavršavanju tog sistema i daljnjoj upotrebi u praksi.

